



Statens skolverk

106 20 STOCKHOLM

## Statens skolverks årsredovisning 2002

Rikskontrollstyrelsen (RRV) har granskat årsredovisningen för Statens skolverk (Skolverket), beslutad 2003-02-21, och underliggande redovisning avseende räkenskapsåret 2002. Syftet har varit att bedöma om redovisningen är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande samt granska om ledningens förvaltning står i överensstämmelse med tillämpliga föreskrifter och särskilda regeringsbeslut.

RRV har avgivit revisionsberättelse med invändning och vill fästa styrelsens uppmärksamhet på nedanstående.

RRV önskar svar senast 2003-04-25 om vilka åtgärder Skolverket vidtagit eller kommer att vidta med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

### 1. Sammanfattande bedömning

Den interna styrningen och kontrollen avseende Skolverkets anslag har inte fungerat tillfredsställande under år 2002. Bristerna har fått till följd

- att anslagsmedel i räntebärande flöde inte har utbetalats i enlighet med regeringens intentioner,
- att myndigheten inte har säkerställt att disponibla medel har tillförts myndighetens räntekonto hos Riksgäldskontoret (RGK),
- att ett finansiellt villkor har överskridits samt
- att omfördelning av utgifter mellan olika anslag har skett med väsentliga belopp i ett sent skede under året.

RRV bedömer att det finns ett behov av att myndighetens ledning ser över Skolverkets ekonomiadministration med avseende på såväl dimensionering som kompetens, i syfte att förbättra intern styrning och kontroll.

Myndighetens ledning ansvarar för att verksamheten bedrivs effektivt och författningsenligt. I ansvaret ingår att organisation och rutiner är utformade så att god intern kontroll kan upprätthållas.



## **2. Bristande kontroll på medel i räntebärande flöde**

### **2.1 Medel från räntekonto har inte utbetalats trots regeringsbeslut om fördelning av medel**

Regeringen har under året fattat flera beslut<sup>1</sup> om omfördelning av medel från Skolverket till andra myndigheter. Dispositionsrätt till 1 mnkr på anslag 25:1 *Statens skolverk* har givits till Regeringskansliet. Dispositionsrätt till 6 mnkr på anslag 25:2 *Utveckling av skolväsende och barnomsorg*, ap 2 *Kompetensutveckling och andra insatser för lokal skolutveckling* har givits till Specialpedagogiska institutet (SIT). Dessutom har dispositionsrätt till 23,7 mnkr på anslag 25:2 ap 7 *Fördelas efter beslut av regeringen* givits till Regeringskansliet.

I Skolverkets anslagsredovisning redovisas dessa medel, helt korrekt, som medel fördelade till annan myndighet.

Eftersom medlen för ovan nämnda anslagsposter har inbetalats till Skolverkets räntekonto i RGK, måste<sup>2</sup> belopp motsvarande omfördelningsbesluten också utbetalas från räntekontot. Någon sådan utbetalning har inte skett. Skolverkets saldo på räntekontot i RGK är därmed 30,7 mnkr för högt.

### **Rekommendation**

RRV rekommenderar att Skolverket utbetalar ovanstående medel. Skolverket ska<sup>3</sup> även inbetala ränta på dessa medel till statsverkets checkräkning.

### **2.2 Medel från räntekonto har inte erhållits trots regeringsbeslut**

Genom ändring av regleringsbrev har regeringen också beslutat<sup>4</sup> att Regeringskansliet inte får använda utgående anslagssparande från år 2001 för visst projekt. Medlen (4,5 mnkr) ska istället disponeras av Skolverket och ska därför återföras till anslag 25:2 *Utveckling av skolväsende och barnomsorg* ap 7 *Fördelas efter beslut av regeringen*.

I samma beslut har regeringen givit Skolverket dispositionsrätt till anslags-sparande från anslaget A2 *Utveckling av skolväsende och barnomsorg (2000)* ap 5 *Insatser för kulturen i skolan*. Skolverket får därmed disponera 0,2 mnkr, som ska fördelas till anslag 25:2 ap 7.

<sup>1</sup> Protokoll nr 14 vid regeringssammanträde 2002-04-11 2002/38/S, Protokoll nr 18 vid regeringssammanträde 2002-04-25 U2002/1781/S, Protokoll nr 19 vid regeringssammanträde 2002-04-25 U2002/1785/S, Regeringsbeslut nr 14 daterat 2002-06-19 U2002/2522/S, Regeringsbeslut nr 10 daterat 2002-09-05 U2002/3226/G, Protokoll nr 3 vid regeringssammanträde 2002-09-26 U2002/3561/S

<sup>2</sup> Anslagsförordningen (1996:1189) § 23

<sup>3</sup> Anslagsförordningen § 25

<sup>4</sup> Regeringsbeslut nr 5 daterat 2002-09-26, U2002/3545/S



RRV konstaterar att anslag 25:2 ap 7 är en anslagspost som Skolverket hanterar i räntebelagt flöde. Ovanstående medel har dock inte inbetalats till Skolverkets räntekonto.

### ***Rekommendation***

RRV rekommenderar Skolverket att kontakta Utbildningsdepartementet för att få beloppet insatt på myndighetens räntekonto i RGK.

### **2.3 Balansposten Avräkning med statsverket behöver specificeras**

Skolverket redovisar en utgående balans på balansposten *Avräkning med statsverket* på - 194 mnkr. Utgående överföringsbelopp i anslagsredovisningen på anslag och anslagsposter som har utbetalats i tolfte delar till räntebärande konto i RGK är 138 mnkr. Det föreligger med andra ord en avvikelse mellan dessa två uppgifter på 56 mnkr. 31 mnkr av skillnaden förklaras av att Skolverket inte har betalat ut medel från räntekontot i enlighet med regeringens beslut. Se avsnitt 2.1 ovan.

Resterande avvikelse uppgår till  $(56-31=)$  25 mnkr. RRV konstaterar att det förelåg en motsvarande skillnad vid utgången av 2001 på - 8 mnkr. Kvarstår gör därmed en outredd differens avseende år 2002 om  $25+8=33$  mnkr. Beloppet utgör också skillnaden mellan utgifter på anslag som hanteras i icke räntebärande flöde och nettot av in- och utbetalningar från statsverkets checkräkning. Ett 33 mnkr högre belopp har utbetalats från statsverkets checkräkning än som har avräknats korresponderande anslag.

### ***Rekommendation***

RRV rekommenderar att Skolverket utreder orsakerna till den avvikelse som nu föreligger. Om avvikelsen beror på felaktig anslagshantering bör den omgående rättas.

### **3. Ett finansiellt villkor har överskridits**

Enligt uppgift i årsredovisningens not 19, har från anslag 25:2 *Utveckling av skolväsende och barnomsorg* ap 2 *Kompetensutveckling och andra insatser för lokal skolutveckling* utbetalats 29,2 mnkr för kompetensutveckling av lärare i vissa ämnen. Enligt villkor i regleringsbrevet får högst 20 mnkr användas till ändamålet. Skolverket uppger i årsredovisningen som förklaring till förhållandet att det överstigande beloppet (9,2 mnkr) har finansierats med anslagssparande.

Skolverket har missuppfattat innebörden av s.k. högstposter. Finansiella villkor är kopplade till respektive års utgifter, om inget annat anges i regleringsbrev eller annat regeringsbeslut. Skolverket har därför inte befogen-



het att använda ingående anslagssparande för detta ändamål oavsett om tidigare års utbetalningar inte nådde upp till det högst satta beloppet eller inte. I detta fall har RRV dessutom noterat att det högst satta beloppet överskreds även föregående år med 2,6 mnkr.

### ***Rekommendation***

RRV rekommenderar att Skolverket ser över sina rutiner för att bevaka att myndigheten håller sig inom de finansiella villkor som regeringen beslutat ska gälla för verksamheten.

### ***4. Omföring har skett mellan anslag och anslagsposter i sent skede och med stora belopp***

Skolverket har under ett sent skede av bokslutsarbetet gjort flera omföringar på relativt höga belopp mellan anslag. RRV anser därför att det är tveksamt om Skolverket kan anses ha levt upp till kraven<sup>5</sup> på löpande uppföljning och prognostisering av anslagsutnyttjandet.

En av omföringarna utfördes den 9 januari 2003 och avser licensavgift och avgift för service och support till Oracle. Avgifterna avser SIRIS<sup>6</sup>-systemet. Beloppet är 4.557 tkr. Istället för att belasta anslag 25:2 *Utveckling av skolväsende och barnomsorg* ap 2 *Kompetensutveckling och andra insatser för lokal skolutveckling* har utgiften belastat anslag 25:1 *Statens skolverk*.

SIRIS är Skolverkets databas för information om skola och barnomsorg, som togs i bruk under hösten år 2001. Enligt Skolverkets tidigare ekonomichef har omföringen skett pga. att myndigheten har gjort en ändrad bedömning av vilket anslag som lämpligen ska belastas med dessa utgifter. Skolverket anser nu att det var lämpligt att utvecklingsanslaget (25:2) bar utgiften under uppbyggnadsskedet, men att nu när projektet har övergått i förvaltningsskedet, är det emellertid mer lämpligt att förvaltningsanslaget (25:1) bär utgiften.

RRV anser att denna bedömning närmast liknar en budgeteringsförutsättning, vilken borde ha varit känd för Skolverket vid 2002 års början. RRV konstaterar att om omföringen inte hade gjorts, hade anslag 25:2 ap 2 överskridits med 3,3 mnkr. Ingen anslagskredit är kopplad till detta anslag.

### ***Rekommendation***

RRV rekommenderar att Skolverket fortsättningsvis på ett bättre sätt löpande följer upp och prognostiserar anslagsutnyttjandet. Om myndigheten

<sup>5</sup> Ekonomistyrningsverkets (ESV:s) föreskrifter till Anslagsförordningen § 15

<sup>6</sup> Skolverkets Internetbaserade Resultat- och kvalitetsInformationsSystem.



bedömer att det finns risk för att tilldelade medel visar sig otillräckliga, ska myndigheten informera regeringen om detta.

### **5. Intern kontroll**

RRV har tidigare redovisat<sup>7</sup> för Skolverket att vi anser att det föreligger brister i myndighetens interna styrning och kontroll, samt att vi bedömer det som en risk att myndighetens ekonomiadministration är beroende av externa konsulter.

RRV anser att ovan redovisade brister tydliggör att den interna kontrollen vid ekonomienheten ännu inte fungerar tillfredsällande. Skolverket har heller ännu inte löst bemanningsfrågorna. Ekonomienheten är fortfarande i hög grad beroende av externa konsulter.

Den pågående myndighetsombildningen, som innebär att viss del av Skolverkets tidigare verksamhet fr.o.m. den 1 mars har överförts till den nya Myndigheten för skolutveckling, har också inneburit att del av personalen lämnat Skolverket. Rekrytering av ny ekonomichef till Skolverket har ännu inte skett. För närvarande uppställs tjänsten av en tillfälligt förordnad person.

### **Rekommendation**

RRV:s tidigare rekommendation att Skolverket snarast ska lösa personalfrågan vid ekonomienheten på ett mer permanent sätt kvarstår.

RRV bedömer att Skolverket är i behov av att prioritera utveckling av god intern styrning och kontroll inom det nya Skolverket. Myndigheten administrerar statliga medel med väsentliga belopp. RRV anser därför att ekonomiska administrativa frågor bör ges högre prioritet inom myndigheten.

Avdelningsdirektör Marie Örtengren har beslutat i detta ärende. Avdelningsdirektör Rolf Karlsson har varit föredragande. Revisionschef Anders Hjertstrand har deltagit i den slutliga handläggningen.

Marie Örtengren

Rolf Karlsson

### Kopia för kännedom:

Utbildningsdepartementet  
Finansdepartementet/budgetavdelningen

---

<sup>7</sup> Revisionspromemoria RRV dnr: 30-2001-0454 daterad 2002-01-22, Revisionsrapport RRV dnr: 30-2001-0454 daterad 2002-04-09, Revisionspromemoria RRV dnr: 30-2002-0399 daterad 2002-09-17